

Kiadó hivatal:
muzeum-utca 8-ik szám.

Előfizetési árak:
Egész évre . 16 ft. Negyed évre 4 ft.
Félévre 8 ft. Egy hónapra 1 ft 40.

A lap szétküldésére vonatkozó reklamatiók
előfizetési pénzek és hirdetések a
kiadó-hivatalba intézendők.

EGYETÉRTÉS

Szerkesztési iroda:
muzeum-utca 8-ik szám.
A lap szellemi részét illető minden köz-
lemény ide küldendő.
Bérmertelen leveleket csak ismert kezek
től fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Május elejétől kezdve

„EGYETÉRTÉS“-re

uj előfizetést nyitunk.

Előfizethetni:

Májustól szeptember végeig öt óra 6 ft 60 kr.
Májustól július végeig három óra 4 ft.
Májustól június végeig két óra 2 ft 80 kr.
Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába
(muzeum utca 8. sz.) intézendők bérmertesen.

Előfizethetni: vidéken minden kir. postahivatalnál
és könyvtárnál. Budapesten minden könyvtárnál, vala-
mint Kocsis Sándor könyvnyomdai irodájában,
Ország ut 39 sz. Luby ház.

Az előfizetési pénzek beküldésére, legcélszerűbb a
postai utalványlapokat használni.

Budapest, május 1.

Solymossy Bálint képviselő barátunk márczius
24-én egy interpellációt intézett Ghyecy Kálmán pénzügy-
miniszterhez a pénzügyi és hitelviszáltság, illetve,
mely interpellációban kérdés intéztetett a pénzügy-
miniszterhez különösen az iránt, ha van-e szándéka egy
önálló magyar jegybank felállítását indítványozni?

Az interpellációra Ghyecy Kálmán a képviselőház
mai ülésében adta meg a választ.

A válasz, melyet Ghyecy Kálmán adott, mélyen
elszomorító s tökéletesen elegendő mindazok kiábrándítá-
sára, kik Ghyecy Kálmán miniszterségétől Magyar-
ország pénzügyeinek javítását várták és remélték.

Egy önálló magyar jegybank felállítását indítvá-
nyozni nem fogja, mert azt most sikerrel megtehetőnek
nem véli — mondja Ghyecy Kálmán.

Tehát Ghyecy Kálmán miniszterségével ott va-
gyunk, a hol Ghyecy minisztersége nélkül voltunk.
Semmi kilátásunk egy magyar bank felállítására.

És mily leverőleg hatott az a beszéd, melylyel az
új pénzügyminiszteri tehetetlenség ez első ízben inau-
guráltatott. Nem volt benne egy támpont, nem egy vezér-
eszme, mely pénzügyeink jobbrafordulására vonatko-
zólag egy parányi megnyugtatást adhatott volna.

De hogy is lehetne Magyarország roncolt finan-
ciáinak helyreállítását oly határozatlan, ingatag, fé-
lénk politikai jellemű vární, mint Ghyecy. Egy jól
rendezett, pénzügyileg tökéletesen rendben levő állam
ügyeinek tervelésére — készséggel meg-
engedjük — Ghyecy Kálmán kiváló becsületessége és lel-
kiismeretes takarékosága nagyon elegendő volna, de
ahhoz, hogy hazánkat jelen nyomorult pénzügyi álla-
potából kiszabadítsuk egészen más szabású államférfi
kell, mint Ghyecy Kálmán; ahhoz tette kész, az aka-
dályokkal megküzdési képes és mélyenható gyökeres
reformokra elszánt férfi kell.

Ghyecy Kálmán hitszegény, sem önmagában sem
nemzetében nem bizó ember volt egész életében. Párt-
vezér korában ép úgy, mint ma a miniszteri székben.
Hazánk államviszonyai pedig nem olyanok, hogy egy
ily államférfi működéséből jobb jövőt remélhetnénk.

1872-ben, midőn a bankkérdés tüzetesen tárgyal-
tatott, maga Ghyecy Kálmán sürgette leginkább az ön-
álló magyar jegybank felállítását. S ma már lehetet-
lennek tartja annak ez időszertinti eszközölését.

Akkor lehetett volna, ugymond Ghyecy Kálmán,
de azóta megváltozott a helyzet. Ismerjük ezt a szólás-
módot. A „megváltozott helyzettel“ takargatják magu-
kat a tette képtelen miniszter urak mindig vala-
mennyen.

Ezzel mentegette magát Kerkápoly s ez alá buvik
most Ghyecy is. A közönség kiábrándulása nem tart-
hat soká.

A „Szabolcs megyei és hajduke-
rületi Közlöny“ utolsó száma közli a **nyiregy-
házi ellenzéki kör** üdvözlő iratát Kossuth Lajoshoz szü-
letésnapjának alkalmából, melynek szövege a következő:

Tisztelt kormányzó ur!
Engedje meg, hogy születési napjának évfordulója
alkalmából, mely nap a magyar nemzet történetében

örökre élni fog, kifejezhessük kitűnő egyénisége, honsze-
retének nagysága és tántoríthatlan elhűsége iránt tar-
tozó tiszteletünket és nagybecsülésünket.

Fogadjon szívesen kormányzó ur! e tiszteletteljes
megemlékezést tőlünk Nyiregyháza város ellenzéki polgá-
raitól, akik előtt soha nem mened feledésbe ama nap,
amikor 1849. kormányzó ur eljövendő volt hozzánk, s a
mikor mi oly szívszakadva vártuk önt Magyarország újja
alkotóját, hogy: hallhassuk mi is ajkairól ama csudaha-
tású szavakat, a melyek hallatára a szív dobogni, a vér
lángolni kezdett s a melyek érintésétől az agg ifjúvá s a
gyermek férfivá lett. Fájdalom! nem lehetett szerencsénk
kitűnő személyéhez; országos teendői másfelé vezetvén
kormányzó ur lépteit.

Ezért ragadtuk meg ma az alkalmat, hogy legalább
mi intézhessünk önhöz pár hazafias és tiszteletteljes me-
leg szót, születés napjának fényes alkalmából.

Nem tüntetési viszketeteg, nem állalkesedés és üres bók-
olás az, ami minket e lépésre ösztönzött.

Magyarország művelt osztálya nagyrészenek az imá-
dott haza érdekei iránti bűnös közönbössége, nemzet ellen-
es magatartása, s a honfiai erények iránti vétkes tiszte-
letlensége az, ami megérlelte kebleinkben ez üdvözlő fel-
irat eszméjét.

Mi csak az erények legnemesibékének, a honsze-
retnek akarunk áldozni, midőn önről születésnapján meg-
emlékezünk.

Mi csak bizonyoságát akarjuk adni annak, hogy Ma-
gyarországon még nem aludt ki végkép a honszeret
tüze; hogy a magyar nép mindig szent kegyelettel gondol
a férfura, akiben a honszeretet megtestesülést s a magyar
neve megdicsőülést nyert.

Mi csak amaz örökség eszmét írjuk alá ez üdvözlő
feliratunkkal hogy:

„Csak az a nemzet számolhat jogosan nagy embe-
rekre, a mely nagyjainak emlékét tiszteletben tartja; csak
az a nemzet halhatatlan, a mely nagyjait halhatatlan-
nitja!“

Tartsa meg az isteni gondviselés kormányzó urat
még számos éven át s engedje, hogy még itt e földön meg-
érje azt, a miért egész életén át küzdött és szenvedett, —
Magyarország teljes függetlenségéért.

Ezek után a legszívesebb honfiai üdvözléssel ma-
radtunk.

Nyiregyházán, 1874. April. 27.

A képviselőház mai ülésében névszerinti szavazás tör-
tént afelett, hogy kik fogadják helyesléssel és kik nem
Ghyecy Kálmán pénzügyminiszternek a bank kérdésben
adott feleletét. A szavazás eredménye az lón, hogy 440
képviselő között helyeselte 134. nem helyeselte 77. Távol
volt 228 képviselő, tehát több, mint fele a képviselőknek
távol volt. Ez mutatja legjobban, hogy a mi képviselőink
mennyire szívükön hordják a haza ügyét.

Budapest, május 1.

A bécsi reichsrath bevégezte a kormány által elő-
terjesztett confessionalis törvényjavaslatok tárgyalását.
Jobbadán úgy fogadta el azokat, mint a kormány által
beterjesztettek; gyökeresebb változások csak az utolsón
a kolostorok jogviszonyait szabályozó törvényjavaslaton
alkalmaztattak, mely nehezen fogja is megállani az
uralkodói szentesítés próbáját, még ha az urak háza nem
is térne vissza az eredeti szerkezet határozományaihoz.
Ez az eredmény eléggé kidomborítja azt a jelleget,
melylyel Ausztriában az államnak harczát az egyház
irányában a kormány felruházni kíváná. Ez a jelleg
egyrészt általában nincs összhangzatban a kornak határozott
követelményeivel, amaz ellenállhatlan áramlattal, mely
ma a szellemeket mindenütt a teljes világgóság kikü-
zésére, a vakhit és babona bilincseinek szétörésére
ragadja.

A kormány csak a pillanatnyi kényszerűséggel
törekedett megalkudni s követett magatartásának ural-
kodó szempontját képezi az a gondosság, melylyel az
állam souveranitásának végleges biztosítását, az egyén-
lelki szabadságának messzebbre kiható elvi megállapí-
tását kikerüli. Összes törvényjavaslatai csak a kor-
mányzat kezeibe teszik le a század jogainak s a modern
társadalom érdekeinek megvédését; a rendőri fegyel-
mezés erélyes látszata mögött végtelen tért engednek a
megalkuvás eshetőségeinek s az alkalmazás változá-
sainak.

A javaslatokban nyújtott eszközökkel egy szabad-
elví kormány kétségtelenül igen határozottan védheti
meg az állam fenségét és erélyesen fékezheti meg a
hierarchia középkori hatalombitorlását. Az is valószínű,
hogy a jelen kormány a törvényeket a szabadelvűség
szolgálatában fogná felhasználni. De a javaslatok ösz-

sesége igen világosan árulja el azt a célt, hogy az idők
változtatásával s egy ellenkező áramlat felülkerekedtevel az
egyház csonkítás nélkül foglalhassa el régi hatalom-
körét. Azok a vívmányok, melyeket I. Napoleon tör-
vényhozása biztosított az államnak viszonyaiban az
egyházhoz, nem töröltethettek el a későbbi reactionaris
rendszerek alatt sem; de Ausztriában egy klerikalis
kormányzat felülkerekedtevel olyan lesz a helyzet,
mintha a nagy harez az állam jogteljességeért és a
szellemek emancipációjáért soha egy lépéssel sem ha-
ladt volna előre.

A hasonlatosság az osztrák törvények és a porosz
rendszer között csak a formára és a momentán
jelentőségre terjed ki. Bismarck is inkább a rendőri in-
tézkedésekre, mint állami intézmények alkotására fekteti
a fűslyt. De a mi nála határozott rendszer, mely
által gyorsabb megoldást akar szerezni a vitás kérdé-
seknek, az Ausztriában csak pillanatnyi expediens, mely
kielégítse a jelent, a nélkül, hogy utját vágja a jövő
fordulatainak. Mások az okok és ellentétek a szán-
dékok.

A reichsrath legkevésbé érezhette a megnyugvást,
hogy a javaslatok tárgyalásának bevégezésével akár csak
legközelebbi feladatait is bevégezte volna a confession-
nalis törvényhozás terén. Meg is látszott ez hangula-
tán, melyet a kolostorokról szóló javaslat tárgyalá-
sában kitüntetett. A javaslatok magokban véve nem
találhattak ellenzésre, sőt elismerésre is számolhat-
tak, ha úgy tekintettek mint egy teljesen összefüggő
rendszer kezdete és ha a kormány eltökéllettel fellépésé-
nek szolgáltak zálogául. De a további alkotások pers-
pectívája nélkül csak kárhuzatos jelentőséggel bírtak,
sőt perfid számítást sejtettek. A kedvetlenségre csak
növelő befolyással lehetett, ha a javaslatokkal a közvé-
lemény valódi követeléseinek ignorálására vélték jogot
szerezhetni, a mint ez nagyon is kirit a kormány ma-
gatartásából. Minden messzebb menő indítvány, mely
még oly szerény mértékben igyekezett a confessionalis
viszonyok rendezését a kormány pusztá discretiójának
köréből kivonni, oly fogadtatásra talált a kormány ré-
széről, mintha hallatlan követelést tárgyazna és a szen-
tesítésre eo ipso nem számolhatna. Ez pedig igen szo-
moru színben tünteti fel a reichsrath és a felelős
kormány szerepét egy magasabb akaratval szemben,
mely a confessionalis törvényhozásnak ugylátszik csak a
futó epizód értékét szánta.

—z.—

A magyar orsz. iparegyesület tegnap máj. 1-én
este tartott ülésén végre eldült a vámkérdés ügye. A vita
egint folyt a megszokott szóárral, úgy hogy 5 óratól 9-ig
tartott, s még e 4 óra hossza alatt is a szónokoknak fele-
se mondhatta el, a mit akart. Fél 9-kor végre az elnök
névszerinti szavazásra bocsátotta a két fő javaslatot, mely
szavazás után kitűnt, hogy a többség a külön-
független vámterület mellett nyi-
latkozott. Most tehát, minthogy a külön vámterület
ajánló javaslat 4 van, u. m. Mudronyé, Frommél,
Kőrösi és Hürsché, ezeknek a részletes megvitatása az
elnök Horn indítványára máj. 8-ára halasztatott. Horn
egyszersmind felkérte a gyűlést, hogy akkorra az elnöki
teendőket mást bizzon meg, miután ő, ha most szavazat-
hatott volna, a vámszövetség mellett szavazandott.

A vakbuzgalom szörnyetegei.

Magyarország felsőbb megyéiben s különösen a Ga-
licziával élénk összeköttetésben álló részekben egy saját-
ságos emberi faj élőködik a vidék népén: az orthodox
zsidók. Alig van e fajnál veszélyesebb osztálya a magyar
nemzetnek. Ki a főváros vagy alföld legalsóbb rendű zsi-
dóságából akar — bármily tulzólóg is — képet alkotni
ezen fajról, bizonyonyal csalatkoznék, ezen nép külseje, ter-
mészete s társadalmi viszonyai minden fogalmat felülha-
ladnak. Hosszu kaftánszerű öltözetben, locknis hajjal s ün-
nepélyes alkalmakkor prémes süvegben jelennek meg az
utczákon ezen alakok, mindenkor piszkosan s visszataszító
alakal. Beszédök rontott németiség, melyet alig lehet
megérteni; más nyelven azonban alig képesek magukat
kifejezni. Olvasni s írni csak saját magok előtt ismert je-
gyekkel tudnak. Idegenek iránt teljesen érzéketlenek, a
népet csalják s rajta élőködnek. E mellett rendkívül ra-
jongók. A szombat ünnepét s ételtörvényeket betű szerint
pontosan elvégzik, áruulás s alku közben is folytonosan
motyogják homlokuk s karjokra akgasztott imágepek
szavait, a mosdás, böjt s minden más külszertartásait leg-
pontosabban elvégzik. Vallások a legnagyobb fokig, de
a mellett erkölcsstelen nép. Papjaikat dús gazdagon látják

saucó-buza szept.—októberre
10, 7.14 és 7.15 kron.

Jun 10,000 mázsa 4.90—91 kr;

—76 kr, szept.—okrt. 2.02¹/₂

e. Árúban semmi üzlet.
Bankok: municipális 24, anglo
29, földhitel 49—47.50. Tak. s
el 45—44.

zatlan.

idég, szeles. Hőfok ma is csak

tengeri keresk. hajók száma
padás 1870—73 közt 754 hajót
ommal, míg ugyanis az előbbi
a 7961 volt 391,061 tonna tar-
97 keresk. hajónk volt 341,467
emélyzettel.

bank főtítkára, Lucam, azon
leteinek csökkenése a monarchia
ezné; érdekes czáfolatot tesz
Szerinte a mult év tavaszán ki-
on át a papirspectulatio, a cur-
etése, az ezzel járó váltónyarga-
szükséget kellett föl, hogy a nyit
győzte annak kielégítését. Mi-
Lucam — a biztosítékok szigoru
latióval szemben, a mennyire
éenytelen vala emez a nyitl pénzü-
tért nyerjenek, kereskedői vál-
minden osztálybeli üzleli czé-
czáikat saját sürgös szükségük
t pénzt nagy haszonnal érték-
rdíthassak. A mig tehát az eljá-
tet okvetlenül fokozta, viszont
g folyamában csökkenő igényt
a javulás kezdetének lehet te-
a mely fölött nem uralg többé
bank versenyzőjeként lép föl.
csökkenése nem nyugtalanító
an, hogy a főtítkár ur felszólá-
gértetése, hogy ily körülmények
zállítás nem várható.

haltenységde ügyében, miután
az államtól több ízben nyert
nyészdét a kezdet nehézségeivel
ani nem volt képes, s a részvé-
nár liquidációt kívánt, a sze-
egyrésztől a felvidéki pisztráng
szóló a nyújtott állami segély
on indítványt tette, hogy ezen
állami kezelésbe vétessék át.
a részvénytársulat is óhajtván,
ormány által fölkért jeles szak-
megindítottak az átvétel iránti

ajlás tegnap este óta igen hűvös és
be van borulva.

stább hangulat uralg és csekély forga-
ltozást nem szenvedtek.

on csekélyek voltak a hozatalok.

ft 25—50 kr.

kr.

Hivatalos árjegyzék.) 1 mérő buza 7.30

0—6.90 kr. 1 mérő rozs 5 ft.—5.20

1 mérő zab 2.50—2.60 kr. 1 mérő ten-
es 6.15—6.25 kr. 1 mérő kása 9.50 kr.

za szalonna 37—38—39 forint, 1 má-

Pénteken május 1. (Előszőr) „A
népszimni 3 felvonásban Bákosi
2. (bérletszünettel) „Romeo és

ary Lajos, főmunkatársak:

AJOS, felelős szerkesztő.

el, de „jesiwaik“ban, a közönségesen zugiskolának nevezett butító intézetekben csak a thalmudra oktadják a gyermekeket s a komolyabb tudomány iránt a legnagyobb ellenszenvvel viselkednek, művészettől s más nemesebb társadalmi érdekektől, mint öröki dolgoktól irtóznak.

Pedig ezen veszedelmes s félállatias faj is zsidó, azaz talán a legtehetségesebb s legszorgalmasabb faj egész Európában, ugyanazon faj, melynek itt a fővárosban s művelt külföldön élő tagjai a művelődés zászlóvivői s az emberiség legnemesebb tagjai közé tartoznak. S mi okozza ezen óriási különbséget a faj ezen két osztálya között? Semmi más, mint a vallási elfogultság s a rabbik szándékos butítása. Az oláhok s törökök közt is hasztalan keresnénk ily óriási vakbuzgalmat, ily elfogult ragaszkodást mind azon östobaságokhoz, mit a papok hitként árulnak, mint ezen szerencsétlen s — fájdalom! — sokakra nézve épen ezen vakbuzgóságnak folytán veszélyes fajnál.

E sorok írójának, ki különben ezen népet régóta ismeri, a napokban egy kis röpirv akadt kezébe, mely valóban irtózatot képet nyújt a papok neveléséről. E röpirat címe: „Stichproben aus dem Buche eines Heiligen. Ein Beitrag zur Cultur- und Sittengeschichte“ (Druck und Verlag von S. Reisch Budapest, Waitznergasse Nr. 17.) Az említett szent nem kisebb egyéniség, mint Reb Hillel, ugyanazon férfiú, ki a mult őszzel Makón és Pesten oly feltűnően szerepelt, s kit a zsidók valóban mint egy prófétát üdvözöltek. Ezen ember, ki Kolomeában forrabb, egy két kötetes művet adott ki „Esz-Lá á szosz d. h. Zeit zum Handeln“ cím alatt, melyből a fentebbi említett névtelen röpirat mutatóvonalakat közöl.

Nem akarjuk e lap olvasóit részletes mutatóvonalakkal untatni vagy jobban szólva undorítani, csak a jellemző dolgokat emeljük ki. A könyv a már említett jargon nyelven van írva telve bő léber idézetekkel s mindjárt kezdetben kimondja, hogy a zsidók a nyelven kívül ne tanuljanak meg mást, sőt ezt lehetőleg rontsák el, hogy hogy más néppel ne kellessék érintkezniök, eredeti nemzeti tisztaság megmaradjon. Követeli továbbá, hogy a zsidók azon helyet, hol laknak, ne ismerjék el hazájoknak s a többi lakókat sem polgártársainak. A gyermekeket rosszul nevelik, mert olvasni hagyják, holott a tudat megrontja a valódi erkölcsöket, azonkívül hagyják őket egy öltözködni s hajjaikat úgy viselni, mint a hogy az esztelenek s istentől elrugaszkodottak. Követeli, hogy a gyermekeket iparral ne tartsák, mert ez által a lélek beszennyezetik s a pokol mind a hét lakása sem elegendő, hogy az atya azért, hogy gyermekét mesterségre adja, megbüntettessék. Az olyan zsidót, ki a bíróságnak más zsidót büntetést feljelent, joga van bárkinek mint marháat megölni. Irti is csak keveset kell tudni, mert „látta-e valaki, hogy valamely szerződés érvénytelen azért, mert nincs szépen írva vagy a H helyett történetesen h-t írtak?“ Azután szidja az emancipációt, mely isten választott népét az eretnekekkel összekeveri s azok nyelvét, öltözetét rájuk vezeti, sőt még reformokat is létesít. Szerinte bűn könyvek olvasásával foglalkozni, már csak azért is, mert így a tiszta német nyelvet jobban elsajátítják.

Mutatóvonal közlünk egy pár ezen rettenetes szent által közölt gyógyszerreket. „Hogy a szem által megévezve ne legyen senki, a gyógyszerértáiban vegyen aescopfüvet, s azt egy darab vászonban kösse a gyermek nyakába. Hogy a szülők ne szenvedjenek gyermekeiktől, a gyermek összes ruháját tiszta fehér czérnából kell készíteni. A nyavalyatörés ellen kell venni egy emberi lábszárcsontot s ezt vasspernyőben el kell égetni mindaddig, míg porrá törhető, s aztán kiszitálva, a porból naponként kell bevenni felnőt embernek egy evőkanállal vízben vagy tejben s gyermeknek egy kávékanállal.“

Elég legyen ennyi ezen szörnyű munkából, mely daczára annak, hogy két vastag kötet terjedelmű, alig pár év alatt már második kiadást ért. A keresztény vallás vakbuzgó orthodox papjai is mondanak sok bolondot, sok rettenetést, de ily irtózatos dolgok, a művelődésnek, a hazafiságnak s minden nemesebb érzelmenek ily arcuzl csapására bizonynyal senki sem vállalkoznék. Ezen Hillel vagy óriási gonosztevő, ki szándékosan butít, vagy örültek házába való rajongó, kit a nyomorult nép szentként imád.

S mit lehet tenni ezen ember s könyve ellen? Üldözve martyrként fogják tekinteni s könyve még jobban olvasott leendő. E nyomorult néphez jargon nyelve miatt hozzátérni is alig lehet, nevelni őket, míg a régi nemzedék egészen ki nem vész, míg minden zugiskola bezárva nem lesz, lehetetlen. A vallásos fanatizmus szörnyetegeivel kell itt a művelődésnek küzdeni. S mégis — a legszelidebb kedélyű s mások nézetei iránt legtűrelmesebb embert is elhagyja itt türelme. Ezen veszedelmes prófétát elfogatni, börtönbe vagy örültek házába zárni s könyvét megsemmisíteni mulhatlanul szükség, hogy a nagy bálványozó tömeg hitében legalább megintatva legyen. Vannak alkalmak, midőn a művelődést erőszakkal is kell terjesztetni s ezen eset kiválóan ilyen. Péterfalvi J.

Legujabb eseményeink.

A több mint 15 év óta kitűnő szakavatottsággal és eléggé nem dicsérhető függetlenséggel szerkesztett „Törvényeségi Csarnok“ idei 32 és 33-ik számaiban ezen cím alatt jelent meg két egymással összefüggő cikk, melyek tárgyát bizonyos magas rangú tisztviselő (mint tudjuk: Szalay Zsigmond kir. ítélő táblai bír., utabban pedig Reviczky Sándor miniszterelnöki tanácsos) bűnügyi letartóztatása, ugy a pozsonyi és kassai sajtóbírók esküdtzéki ítéletei képezik.

Ezen igen érdekes cikkeket sietünk a nagy közönséggel oly megjegyzés mellett megismertetni, miszerint már csak ezek is elég vonzerővel bírhatnak arra nézve,

hogy legalább a jogász világ az idézett szaklapot minél nagyobb mérvű, valóban rég megérdemelt pártolásban részesítse.

A szó szerint átvett cikkeket ezek:

I.

A legközelebbi napokban két esemény vonta magára, államunkban, de bizonyosan külföldön is a közfigyelmet: bizonyos magas rangú hivatalnok elfogatása és két sajtó esküdtzéki enunciatum.

Mint hogy mindkettő jogéletünk rétegeibe mélyebben behatol; mint hogy azok jogrendszerünk jellegét s jogintézményeinket is közelebbről érintik; mint hogy egyszersmind azok egyenesen s kézzelfoghatólag rámutatnak azon mély sebekre, melyekben állam- s társalmi életünk szenved, s majdnem rohanna hanyatlók, és a melyek orvosolhatása, a mennyiben ez lehetséges, a kórforrások felfedezését elkerülhetlenné teszi; nem mulaszthatjuk el, hogy azok vizsgálataira néhány perczet mi is ne fordítsunk.

Az előbbi esemény, melynek vizsgálatára kívánunk ezuttal szorítokozni, megelőzött újabb időben több más hasontermészetű történetekkel által; nevezetesen mellőzve egy régiebb, a közlekedési szakra vonatkozó híres megvesztegetési — teljesen maig sem tisztázott ügyet, bizonyos már államtitkárnak candidált képviselő szennyteljes bukása s több bírói- s államhivatalnok megvesztegetése s elfogatása — ugyanezen esemény láncolatába esnek.

Mindezek a magas körökben szereplő, azon nyilatkozatra birtak egyik lapunkat, mikép felsőbb osztályaink a rothadás, romlottság világos jeleit állítják elő; míg egy másik vizsgálódásait nem tudja vagy nem merete tovább terjeszteni, mint csak odáig, hol rendőrségünk, másrészt a nemzet jogrend iránti közérzetele nyomorúságának világos bizonyítványát állította ki.

Utóbbi tetteket legkevésbé sem kívánván kétségbe vonni, mire különben nagy bátorság is kellene; az elsőre meg kell jegyeznünk, mikép a szóban levő körjelenségek tekintetéből nagy hiba s tévedés a felsőbb osztályok régióba tévedezni.

Nem lehet itt szó felsőbb osztályainkról, melyek ezen időben minden viszontagságok daczára sem sülyedtek ily piszkos örvényekbe, — hanem egyedül csak az államgépzet bizonyos tényezőiről, s mindenekfelett az állami tisztviselőkről — Ezek közt van elterjedve mind a szellemi, mind az erkölcsi hanyatlás kóranyaga, 1862 — de főleg 1867 óta és pedig mind a központon, mind a vidéken. Közgazgatási bureaukban úgy, mint a bírói állomásokon — daczára annak, hogy épen a felsőbb hivatali körökben, a hasonlatba nem jöhető Anglia kivételével, más államok rendszerét és saját nemzetgazgatási s társalmi viszonyainkat tekintve, a fizetések épen nem mondhatók nyomorultnak, de még elégteleneknek sem.

Ne is keressük ebben, ne az anyagi szükségben, ne a korunk társalmi életét megmetyéző fényűzésben, — azon szomorú jelenetek okait. Ezen körülmények alapos megfejtését nem nyújthatnak, gyökeres orvosláshoz el nem vezethetnek.

A baj közvetlen s főforrása azon átkos kinevezési rendszer, mely különösen 1867 óta nálunk minden szakban következetesen gyakoroltatik.

Ezen kinevezési rendszer, melynél nem tudjuk, az államérdekek irányáiban könnyelműséget, vagy merészséget bámuljuk-e inkább, emelt az igazságügy kezelésére is, mind a fórumon, mind az adminisztratív szakban, s nagy számmal oly egyéneket, kik kellő szellemi képzettséggel, — bár szegény kulturai állapotunkhoz mérve — és erkölcsi jellemmel nem bírtak, mely a kísérleteket legyőzni képesek lehete.

A protectio, kegyosztogatás, pájtáskodás a jogszaki kinevezéseknél is valóságos rendszerre alakított; az idegen nem is tisztességes érdekek abból valódi keresetet fizetnek. A valódi érdem, jellem, képzettség ezen rendszer szirtjein ritkán s csak nagy nehézségekkel győzedelmeskedhetnek.

Ezen rendszer, mely magában is képes egy államot tönkretenni, annyira általánossá vált, mikép egy oly jellem, mint Somssich — de maga a nagy — különben sok apróságot is rejtető angol királyi clique — sem volt képes magát alóla kivonni, a rokonokat nagy feltűnéssel magas állomásokra emeltetvén; s így már ez uton is oly ifjonczok jutottak magas hivatalokba, kik Bécsben alig képesítettének fogalmazói állomásokra. Nem említve a hatalmas nagyurakat, kiknek hazánkban ily téren oly nagy befolyás engedtetik, mint talán sehol máshol Európa műveltebb államaiban; s a kik magas kivánataikat, bizonyos kegyencek érdekében, parancsok gyanánt küldötték Bécsből, Budáról a miniszter nyakára, ki nem egyszer sajnálatra méltó zavarba jött aziránt, valjon a hatalmasok arca előtt hajoljon-e meg, vagy lelkiismerete kötelesszerű sugallatait kövesse.

Igy állított elő egy oly bírói kar, melynek hasonmását legföljebb a keleti országokban találhatjuk, gyöngye jelleme és csekély képzettsége következtében. Mert nem a szakképzettség, hanem a politikai érdekelttség; nem a jellem, hanem a pájtáság; nem az igazságügy magas igényei, hanem különféle idegen voalmak s érzelmelek szolgálták forrásul.

És nyertünk oly bíróságot, melynél nem tudjuk, azt sajnáljuk-e hogy a magyar igazságszolgáltatás hitelét, bármily csekély volt az különben is, jóformán tönkre tette; vagy azt, hogy a gyökeres jogi reformok kivihetését hosszabb időre lehetetlenné tette. — Mert ne ámitunk magunkat, bármily gyökeres reformot tervezünk vagy kezdünk, az ügyvédek mellett — kik ellen szinte végtelenek a panaszkok s kifogások — legelső s leglényegesebb tényező, melylyel számolnunk kell — a bírósági személyzet. Nem a codexek hiánya, hanem a bírák gyöngeségei képezik azon szírtet, melyen minden reformtörekvésünk hajótörést szenvedend.

Ezen gyöngeségeknek tulajdonítandó nagyrészt sajgó-jurynk sülyedése is. Azok tették kiválóan gyűlölté a végrehajtói intézményt, mely nagyrészt oly kezekre bízott, melyek csak az üzérkedést, pénzhajhászást, zsarolást képesek gyakorolni. És épen azért viselhetnek számosan aggodalommal a közjegyzőség jövője iránt is, melyet a rozsz kinevezések szinte teljesen tönkre tehetnek, — habár reményünk lehet, mikép egy oly szilárd s nemes jellem, milyennel jelenlegi igazságügyi miniszterünk bír — nem fog oly szomorú tévedéseknek s veszélyes érdekeknek tárt kaput nyitni.

Hogy azután az imént rajzolt kinevezési rendszer mellett a miniszteriumon kívül, melynek igazi szakértőit ujjainkon könnyen megszámlalhatnók, a bíróságok körébe és pedig a felsőbb fórumra is sok gyöngye selejtes erő, kétes jellem furakodott, melyek szomorú s megsejtenitő katasztrófákat képesek előidézni — ezen nem lehet megütöznünk. Nem csodálhatjuk, ha itt is oly bírák szerepelnek, kiket ab invisis kitalálunk s megnevezünk, ha vala-mely vidékről feljött ügyvéd bizalmasan megszujja: no most ismét behuzott két bíró; s olyanok, kik többet forgatják a kártát mint a könyveket; olyanok, kik saját lábainkon ritka éjjel képesek saját szállásukra felmenni.

Azon demoralisáló, melyet a nagy közönségnél is ezen rendszer kifolyásai s kinövésői előidéztek — határtalan. A vidékiek azt hiszik, hogy itt nálunk Pesten már nincs semmi, a mit megvásárolni nem lehetne; vagy a mit a szellemi képtelenség tönkre nem tehetne, meg nem bukathatna.

Nem akarjuk ezen szomorú dolgokat tovább részletezni, bővebben illusztrálni — évek előtt, jó eleve, annak idejében, midőn még sokat lehetett volna változtatni, ugyis eleget foglalkoztunk már velők — valóban nem csekély hátrányunkra és kellemetlenség kíséretében. — Czélunk most csak az volt, megérteni, mennyire csalódnak, kik a felsőbb államtisztviselői karban utabban felmerült és felmerülő catastrofhák főforrását minden egybeült keresik, csak nem igazi helytér — az 1862. évben megkezdett s 1867-ben valódi rendszer alakított könnyelmű, bűnös kinevezési eljárásban.

A f a g y .

A mult hó 29-én virradóra beállott országos fagyról még folyvást érkeznek leverő tudósítások. Így a B a d a c s o n tájékról írják ápril 30-ról, hogy ott az utolsó két éjszaka tökéletesen tönkre tette a szőlősgazdák reményeit; ápr. 28 s 29-én elfagytak a szőlők a magaslatokon, 30-ára virradóra pedig a lapályokban is. — S i ó f o k körül szőlő és gyümölcsfákat sokat szenvedtek. — Ó-K a n i z s a környékén ápr. 29-én és 30-án erős fagy semmisítette meg nemcsak a szőlőt és babféléket, de a kukoricát is, mely már szintén szépen neki nyult. — L e p s é n y körül a mondott éjeken erős északi szél mellett 4 foknyi hideg állott be, mely a rozst, lóherét és répát, leginkább pedig a szőlőt, gyümölcsfákat és kerti veteményeket elpusztította. — D o m b o v á r vidékén apr. 29-én virradóra szintén erős fagy mutatkozott, melynek hatása egyelőre azonban nem tudható. — G y ö r m e g y é b e n 3 foknyi hideg mellett a fagy szőlő és gyümölcs nagyobb részét elvette, s a rozsban is nagy károkat okozott. — K e s z t h e l y e n szőlő, gyümölcs, kukorica és rozsz elfagzott.

T i s z a m e n t é r ő l írják ápr. 29-éről, hogy nemcsak a helység, de végehezzá az egész tiszavidéknek koldussá lett; a 3 fok hideg tönkretett szőlőt és gyümölcsöt úgy, hogy kóstolóra sem lehet remény. A kár csak az említett község határában 60,000 fitra tehető s mindenfelé hajmeresztő a nép kifakadása. — N a g y v á r a d környékén szintén erős fagy volt, mely szőlőt gyümölcsöt és kukoricát szerfölött megrongált. — N a g y - K i k i n d a tájáról írják, hogy ott két éji fagy már elvégezte a szüretet és sem szőlő sem gyümölcs nem várható ez időn. — K a s s a vidékén a fagy szőlőt, gyümölcsöt és árpát elpusztított. — M i s k o l c z o n a fagy mult szerdán hóval köszöntött be s nagy károkat okozott. — T r e n c s ó v a l m e g y é b e n ma is hó esett, míg a fővárosban mutatkozott eső meglátogatta Besztercebányát, Sopronyt és a közbeneső vidéket. — Z ó l y o m b a n ellenben havaseső volt ma és a mult éjjel is.

Dunaföldvár, ápr. 29.

A ma éjjeli fagy, mely országsszerre roppant kárt okozott, nálunk nem oly nagy keménységgel jelentkezett; jó szerencse, hogy szél fujt, — így csak a mélyebben fekvő szőlőkben és a gyümölcsfákon tett az n é m i kárt. A hegyeken fekvő szőlők é p e n állanak.

A vetések a tiz napi meleg idő következtében sokat szenvedtek; különösen a tavaszi vetések hátráltattak növekedésben — minek következtében azok igen silányak. Egy országos esőre nagy szükség van.

Időjárásunk egyáltalában igen rendetlen. Tegnapelőtti jégeső volt, — tegnap és ma pedig apró pelyhekben hó esett. A hőmérő délután +4°C.

Hevesmegye, ápril 29.

A Mátra alján a Tarna mente ma reggelre 3 R. fok hideg mellett elfagzott.

Székelly-Udvarhely, ápril 30.

Időjárásunk a legkedvezőbb tavasziból egyszerre oly hideg lón, hogy 28-dikra virradólag a kényesebb kerti palántok elfagytak és szép reményű gyümölcstermésünk is

oda van. A vetések árak szálltak. Buza 2.20, kukorica 1.50, borsó 2 frt, kolompé borjúhoz 20—22 kr 48 kr., zsir kupája 1.

Ország.

A képviselő

E l n ö k k : Perczy Széll, Wächter, részéről jelen vannak páry, Bartal és Szend. A mult ülés jöke. E l n ö k bejelentésként a 30-ig betérj beadványok jegyzékét Tivadar pánsovai ké

Kérvények: Elvénység az adókezelés és b. — P é c h y M. gr. zsidó i-k alapnak népiske. Hőgyész város kérvényét s z á r Imre Karánsebes hagyása. — S z a k á c s t t e t t adó elengedése. — ügyv. rendtartási tjavaslati kérv. bizottsághoz utasít

Miletics S. egyh. kongressus összpertellatiójára. — Tjavaslat tárgyában tehoz utasítani kéri. Eghyalni lehetessen. — G s értéktözsde-től járó

Ugyanezen alkagdelmével azon interülések egyikében S o t t e z t h o z z a m .

Az interpelláció egyik kérdést illető bajokat, melyek jelen a pénzhiányt, a h hiányt, azt kérdezi tődeseket szándékozon bajoknak megszüntet

Midőn valamely sorban szükséges a brel orvosoltathassék. ország, ipara csekély, kedelme sincsen kellő, hogy a külföldről beh

leteit nyers termény Midőn bő termés van juncturák, nagyobb é nyekben történnek e madnak, a földmívelő leteit bővebben fede növekedvén, lendület lenkezőleg, midőn a sujtja az országot, ak kivitel közt hazánkba kább megzavarodik. fogyasztás esőkkenik, kereskedés. Rendes ily szokott ez történi midőn az elemi csapás dalmi nagy csapás Ezen válságok a legv bíró országokban is g lönbözők, leginkább vitt tulcsigazásából e

Azelőtt midőn volt, vagy legföljebb e szorított, Európa hullámaikat nem iger ban kereskedelmi őss is számosabbak: bár nül nem hogy beint éreznünk azt a válság nagyobb öcszeköttet jelesül Bécében a mu

Ezen bajokból ház, hogy a vállalkozsünetel, mert tárgya kelete nincs, s a vállá munkahiány áll be és annyival inkább ize

Nem tagadom, ország jelenleg van, e szédében, mint inter fenyegeti a hazát, ho sel, mezőgazdasággal tulás fenyegeti: (Fel van! Élénk felkiáltás mégis kelletlenül fe

A jövőt nem tnyekre a legközelebb sitva, de azért ele nines.

Ime emlékezze a mult őszszel mily tételnek elebe és igaz pássakkal sujtattak, e hogy azon 1,500,000 gelyére a t. ház áltá hét derekáig 700,00

tetett. Ha már most a

ulajdonitandó nagyrészt saj-
tettek kiválóan gyűlöltté a
nagyrészt oly kezekre biza-
st, pénzhasznát, zsarolást
azért viseltetnek számosan
eg jövője iránt is, melyet a
en tönkre tehetnek. — habár
oly szilárd s nemes jellem,
ügyi miniszterünk bir — nem
s veszélyes érdekeknek tárt

rajzolt kinevezési rendszer
ül, melynek igazi szakértőit
olhatnók, a bíróságok körébe
sok gyöngye selejtes erő, ké-
szomorú s megsejényítő
lézni — ezen nem lehet meg-
k, ha itt is oly bírák szerepel-
nk s megnevezünk, ha vala-
d bizalmasan megsgja: no-
s olyanok, kik többet for-
nyveket; olyanok, kik saját
saját szállásukra felmenni,
melyet a nagy közönségnél is
mővesei előidéztek — határta-
hogy itt nálunk Pesten már
roini nem lehetne; vagy a mi-
re nem tehetne, meg nem buk-

moru dolgokat tovább részle-
— évek előtt, jó eleve, annak
at lehetett volna változtatni,
nár velők — valóban nem cse-
netlenség kíséretében. — Cze-
géríteni, mennyire esalódnak,
ői karban újabban felmerült
forrását minden egyeből ke-
— az 1862. évben megkezdett
é alakított könnyelmű, bűnös

a g y.

adóra beállott országos fagyról
tudósítások. Így a B a d a -
30-ról, hogy ott az utolsó két
tette a szőlősgazdák reményeit;
szőlők a magaslatocon, 30-ára
okban is. — Sió f o k körül
at szenvedtek. — Ó-K a n i z s a
-án erős fagy semmisítette meg
éket, de a kukoricát is, mely
vult. — L e p s é n y körül a
ki szél mellett 4 foknyi hideg
herét és repát, leginkább pedig
certi veteményeket elpusztította.
én apr. 29-én virradóra szintén
nynek hatása egyelőre azonban
n e g y é b e n 3 foknyi hideg
mőles nagyobb részét elvette, s
és okozott. — K e z t h e l y e n
és rosz elfogyott.

ól írják apr. 29-éről, hogy
hossza az egész tiszavidéknek
tönkretett szőlőt és gyümöl-
m lehet remény. A kár csak az
30.000 fitra tehető s minden-
akadása. — N a g y v á r a d
y volt, mely szőlőt gyümölcsöt
megrongált. — N a g y - K i
ott két éji fagy már elvégezte
gyümölcs nem várható ez idén.
szőlőt, gyümölcsöt és árpat
c z o n a fagy mult szerdán
károkat okozott. — T r e n a
is hó esett, míg a fővárosban
ta Besztercebányát, Sopronyt
Z ó l y o m b a n ellenben ha-
jel is.

Dunaföldvár, apr. 29.

mely országszerte roppant kárt
egy keménységgel jelentkezett;
— így csak a mélyebben fekvő
híkon tett az n é m i kárt. A
e n állanak.
neleg idő következtében sokat
nazi vetések hátráltattak növé-
ében azok igen silányak. Egy
z van.
ban igen rendetlen. Tegnapelőtt
ma pedig apró pelyhekben hó
+4°C.

Hevesmegye, ápril 29.

ma mente ma reggelre 3 R. fok

Kékely-Udvarhely, ápril 30.

vezőbb tavasziból egyszerre oly
virradólag a kényesebb kerti
reményü gyümölcstermésünk is

oda van. A vetések még kitűnő állapotban vannak s az
árak szálltak. Buza kisvékája 3 frt, rozsa 1.90, eleybuza
2.20, kukorica 1.50, árpa 1.40, zab 60 kr., paszuly 2.40,
borsó 2 frt, kolompér 50 kr., marhahus fontja 18 kr.,
borjúhús 20—22 kr., sertésbús 30 kr., szarvaszalonna
48 kr., zsir kupája 1.20, a fa kurta öle 5 frt.

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház ülése május hó 1-én.

E l n ö k : Perczel Béla. — J e g y z ő k : Szeni-
csey Széll, Wächter, Beöthy és Huszár. — A k o r m á n y
részéről jelen vannak : Bittó, Ghyecy, Trefort, Pauler, Szapá-
ry, Bartal és Szende miniszterek.

A mult ülés jknyve felolvasatván, hitelesítettik.

E l n ö k bemutatja a folyó országgyűlés kezdeté-
ből apr. 30-áig beterjesztett s elintézetlenül maradt összes
beadványok jegyzékét — Ki foglank nyomatni. — P o l i t
Tivadar pancsovai képviselő végleg igazoltatik.

Kérvények: Elnök bemutatja K r a s z n a m e g y e k é r -
vényét az adókezelés és behajtásnak a hatóságokra ruházása tárgyá-
ban. — P é c h y M. gr. a kolozsvári izr. orthodox hitközségét a
zsidó i k atalnak népkolai ezélokra fordíthatása. — H e t s K.
Högyész város kérvényét a járási kézhelynek oda áttévese. — H u -
s z á r Imre Karánsebes város kérvényét Szörény megye épségben
hagyása. — S z a k á c s y D a d -földvári népbankét a reá kivet-
tett adó elengedéseért. — T i s z a K. a pápai joghallgatókat az
ügyv. rendtartási tjavaslat 115. és 13 §§. módosítása — iránt. — A
kérv. bizottsághoz utasítottatik.

M i l e t i c s S v e t o z á r s ú r t e j a v a s z t a s z e r b
egyh. kongressus összehívása tárgyában korábban tett in-
terpellációjára. — T r e f o r t a középtanodákról szóló
tjavaslat tárgyában tett tanügyi biz. jelentést az osztályok-
hoz utasítani kéri, hogy a tjavaslatot jövő szerdáig tár-
gyalni lehessen. — G h y c z y K. beadja a budapesti áru-
s értéktözsdeiről járó bélyegilletékről szóló tjavaslatot.

Ghyecy Kálmán.

Ugyanezen alkalommal felelni kívánok a t. ház en-
gedelmével azon interpellatióra, melyet még a husvét előtti
ülések egyikében S o l y m o s s y Bálint képviselő ur in-
tézett hozzám.

Az interpellációban két kérdés intéztetik hozzám. Az
egyik kérdést illetőleg a t. képviselő ur, megemlítván azon
bajokat, melyek jelenleg hazánkra sulyosodnak, ugymint
a pénz hiányát, a hitelválságot, az uszortát és a munka-
hiányt, azt kérdezi tőlem, minemű törvényhozási intézke-
déseket szándékozom haladéktalanul előterjeszteni ezen
bajoknak megszüntetésére?

Midőn valamely bajnak orvoslásáról van szó, első
sorban szükséges a bajnak okát kutatni, hogy a baj siker-
rel orvosolthassék. Magyarország, t. ház, földmivelő
ország, ipara csekély, nagy ipara még csekélyebb, keres-
kedelme sincsen kellőképen kifejlödvé; természetes tehát,
hogy a külföldről behozott árucikkeiket és egyéb szükség-
leteit nyers terményeinek árából fedezheti leginkább.
Midőn bő termés van és szerencsések a kereskedelmi con-
juncturak, nagyobb összeg pénz jöven az országba, köny-
nyebben történnek e fizetések; új munkák, vállalatok tá-
madnak, a földmivelő osztály is saját és családja szükség-
leteit bővebben fedezheti és ennek folytán a fogyasztás
növekedvén, lendületet nyer az ipar és kereskedelem. El-
lenkezőleg, midőn az Isten csapásokkal, szük természéssel
sújtja az országot, akkor azon arány, mely a behozatal és
kivitel közt hazánknak különben sem egészséges, még in-
kább megzavarodik. A pénz évenként mindinkább fogy, a
fogyasztás csökkenik, és ennek folytán pang az ipar és
kereskedés. Rendes időben is, midőn szük termés van,
egy szokott ez történni, de még inkább történik akkor,
midőn az elemi csapásokhoz egyszersmind egy más társad-
almi nagy csapás is, a hitel és pénzálság csatlakozik.
Ezen válságok a legvirágzóbb kereskedelemmel és iparral
bíró országokban is gyakran szoktak támadni. Okaik kü-
lönbözők, leginkább azonban az üzleteknek a szédelgésig
vitt tulcsigázásából erednek.

Azelőtt midőn hazánknak külkereskedelme még nem
volt, vagy legfőlebb csak az osztrák tartományok határai a
szorított, Európa más piacznai támadt ily válságok
hullámaikat nem igen vetették ki mi reánk; mióta azon-
ban kereskedelmi összeköttetéseink a távolabb külfölddel
is számosabbak: bárhol következik be a válság, érintetle-
nül nem hagy bennünket. Annnyal inkább kellett tehát
éreznünk azt a válságot, mely az e tekintetben velünk leg-
nagyobb összeköttetésben álló osztrák tartományokban,
jelesül Bécsben a mult nyár folytán támadt.

Ezen bajokból azután természetesen következik t.
ház, hogy a vállalkozási szellem megszűnik, a kereskedés
szünetel, mert tárgya nincs, az ipar pang, mert árúinak
kelete nincs, s a vállalatok és új munkák nem keletkezvén,
munkahiány áll be és mivel a szük pénz drága is, az uszora
annnyal inkább üzheti káros üzelméit.

Nem tagadom, hogy sulyos a helyzet, melyben az
ország jelenleg van, de az, a mit a t. képviselő ur ugy be-
szédeben, mint interpellációjában mondott, hogy véginség
fenyegeti a hazát, hogy a nemzetnek iparral, kereskedés-
sel, mezőgazdasággal foglalkozó összes osztályait elpusz-
tulás fenyegeti: (Felkiáltások a szélső balon: Igaz! Ugy
van! Élénk felkiáltások a jobbfelel: Halljuk! Halljuk!)
mégis kellenél feketében festett képe a helyzetnek.

A jövőt nem tudjuk; ez idő szerint vérmes remé-
nyekre a legközelebbi jövőre nézve nem vagyunk joko-
sítva, de azért elcsüggedni, kétségbe esni még okunk
nincs.

Ime emlékezzenek csak vissza a képviselő urak, hogy
a mult ősszel mily aggodalommal néztünk a most 'elmult'
télnek elebe és igaz ugyan, hogy egyes vidékek sulyos csap-
ásokkal sújtattak, de általában véve mégis jelezhetem azt,
hogy azon 1.500,000 frt összegből, mely az inségesek se-
gélyére a t. ház által megszavaztatott, legalább a mult
hét derekáig 700,000 frtnál több még igénybe nem vé-

tetett. Ha már most a kérdésre felelnem kell, melyet a t.

képviselő ur hozzám intézett, én sajnálattal, de egyenesen
kénytelen vagyok azon választ adni, hogy oly törvényho-
zási előterjesztéseket, melyek ezen bajokat közvetlenül
és rögtön megszüntetnék, én a ház elé hozni képes nem
vagyok.

A jó termést nem decretálhatjuk, azt be kell várni.
Hogy egy szomszéd országban, melylyel a legszorosabb
összeköttetésben állunk, támadott pénz és hitelválság hoz-
zánk el ne jusson, azt emberi erővel meggátolni nem le-
het. Az uszora-törvényeknek visszaállítását nem javasolha-
tom igen sok oknál fogva, de főkép azért sem, mert hiszen
ezen törvények épen azért töröltettek el, mivel általános
volt a közvélemény, hogy a gyakorlatban akkor is fenn-
álló uszora leginkább ama törvények feenállásának tulaj-
doniható.

Megesik sokszor, hogy egyes családok nem érdemlett
szerencsétlenségek által jutnak szorult állapotba, és eze-
ket eléggé sajnálni nem lehet; de különben azok, kik nem
előre látók, kik gondatlanok, higgye el a t. képviselő ur,
a világ egy országában sem menekülhetnek az uszora kör-
meiből. (Tetszés.)

Egy állam sincs azon állapotban, hogy az említett
nagy bajokat megelőzhesse és ha támadnak, rögtön meg-
szüntesse; de igen is vannak államok, melyek ezen bajok-
nak, ha beállanak, következeit elnyithetik. Ezen államok
azok, melyeknek rendezett államháztartásuk van; ezek
segíthetik szükség idején az ipart, kereskedelmet pénzzel,
munkát adhatnak kielégítő mérvben a népnek ott, a hol
szükséges és azon rosz kalamitások között, melyekkel
pénzviszonyaink rendezetlensége jár, nem a legutolsó az,
hogy hasonló esetekben, a magyar állam nem teljesítheti
kötelességét e tekintetben ugy, a mint hogy teljesíthesse,
kívánatos lenne.

A mult ősszel megtette a t. ház, a mit az akkori
körülmények között tenni lehetett; sajnos, hogy állapotaink
meg nem engedték, hogy többet tehessem.

Készakarva mondtam, hogy közvetlenül és rögtön ily
bajokat megelőzni, megszüntetni nem lehet; mert igenis
vannak módok és eszközök, melyek által elérhető, hogy ily
bajok, ha támadnak, ne düljanak oly mérvben, mind rend-
szerint szoktak nálunk.

Mindazok, a kik az ipart és kereskedelmet, és által-
ban a mezőgazdaságot előmozdítják, mindazok, a kik köz-
reműködnek az államháztartás rendezésére és a nép nevé-
lésére, közvetve e célra szolgálnak; de ezek rögtön hatá-
sukat nem érvényesíthetik. Csak hosszas, több évekig tartó
erélyes törvényhozási és társadalmi munkálatoknak követ-
kezése lehet, hogy ezen általam említett eszközöknek kellő
hatásuk legyen.

Ezen intézkedések is, melyeket e célra most emlit-
tettem, jobbra nem az én tárczám köréhez tartoznak; az én
tárczám köréhez leginkább az államháztartásnak rendezé-
zése és a bankkérdés megoldásának előkészítése tartozik.
És mivel ez iránt is határozott kérdés intéztetett hozzám,
azon kérdés jésület, hogy egy önálló magyar jegybank fel-
állítására indítványt tenni szándékozom-e? Nyíltsággal
akarván minden alkalommal a t. ház előtt nyilatkozni,
ezen kérdésre is egyenesen kijelentem, hogy ezen indít-
ványt annak idejében a legszívesebben megtenném, de azt
most sikerrel megtehetnének nem vélem.

Nem veszem én kérdésbe és nem is veheti senki kér-
désbe, a jegybankok nagy hatását ugy az ipar és kereske-
delem előmozdítására, mint általában a nemzetgazdaság,
a jólét emelésére; de azon tulzott remény, melyet sokan
egy jegybank-intézet felállításához kapcsolnak, hogy tudni-
illik felállításával egyszerre megszűnnek minden bajaink,
hogy hitelképes lesz az is, ki nem bír a hitelképesség kel-
lékeivel, a szükséges vagyoni biztosítékkal, nézetem szerint
csak félreismerésből ered azon alapelveknek, melyekre az
intézeteknek fektetve kell lenni, nem ismerésből ered azon
korlátoknak, melyek az ily intézeteknek is megszabják
tevékenységüket.

Ime t. ház, Angolhonban rémáta és jól kifejtett jegy-
bank-rendszer van, s hányzor támadta már ott is válsá-
gok, kereskedelmi crisisek, és rosz termések következtében,
melyeket rögtön még a hatalmas angol törvényhozás, és
kormány nem szüntethettek meg? Szomszédunkban, Bécs-
ben, nemzeti bank van, és hol támadt a hitelválság, mely
tavaly kiütött? A banknak tőszomszédságában, Bécs váro-
sában, és minden erőfeszítések mellett még most sem lett
gyökeresen orvosolható.

A jegybankok nagy fontossága mellett azonban igen
természetesen találom érdekeltiséget, melyet a bank-
kérdés megoldása iránt az ország minden vidéke tanusít,
igen természetesen találom a törekvést, mely oda van
irányozva, hogy az országnak azon joga érvényesíttessék,
melylyel egy önálló jegybank-rendszer meghonosítására
kétségtelenül bír.

Ezen érdekeltiséggel szemben is azonban én részem-
ről kénytelen vagyok kimondani, hogy jegybank biztos
sikerrel, minden irányban áldatosan csak úgy működhe-
tik, ha szilárd biztos alapra fektetve s jól rendezve állít-
tatik fel. E nélkül azon áldás helyett, mely tőle váratik, a
közforgalomnak veszélyes megzavarása által ott, hol jóté-
temény váratik tőle, inkább temérdek károkat okozhat.

Nem jogi kérdés az, t. ház, a mi a jegybank felállít-
ását lehetővé nem teszi. Gátolják azt azon gyakorlati ne-
hézségek, melyek lehetetlenné teszik, hogy egy ily intéz-
mény a szükséges előkészületek nélkül rögtön állíttathas-
sék fel.

Nem akarom ezen körülmények közt megemlíteni,
ámbar a magam részéről sulyt fektetek rá, azon szoros
összeköttetés, melyben hazánk a szomszéd országokkal
nemcsak közjogi, hanem nemzetgazdasági tekintetben évszázadok óta áll. Ez összeköttetés kérdésen kívül teremtett
bizonyos érdek-szolidaritást, melyet rögtönözve érszakosan
felbontani tömérdek károkat okozhatna ugy Lajthán innen,
mint Lajthán tul. De azt nem hallgathatom el, hogy egy
minden tekintetben biztosan, jótékonyan ható jegybankin-
tézmény felállításának egyik főfeltétele a valuta rendezése,

hevonása az államjegyeknek a forgalomból s felváltása
érczépénzzel.

Mert valódi jegybank csak az, mely jegyeit ércz-
pénzzel minden pillanatban kész és képes felváltani. Kény-
szer-forgalommal összekötött jegybankkal initiálni a jegy-
bank-intézmény meghonosítását, hazánkban nézetem szerint
téves eljárás lenne, mindaddig pedig, míg az államjegyek
forgalomban vannak, kényszer-forgalmi jegyek, ha bankot
akarunk felállítani, el nem kerülhetők.

Midőn 1872-ben a bankkérdés itt e házban tüzete-
sen tárgyalatott, akkor anyagi viszonyainkat jobbaknak
véltük, mint a milyenek azok már akkor is voltak. Állami
háztartásunk rendezetlenségéről tudomásunk nem volt,
habár csirái már akkor is léteztek. Hitelünk Európában
szilárd levén, hamarabb, könnyebben, olcsóbban beszerez-
hettük volna azon összegeket, melyek egy a valuta rende-
zésére, mint a bankalapra, különösen főleg az iparnak és
kereskedésnek az átmeneti időszak nehézségei közti tá-
mogatására szükségesek. Azóta sok változott. Hitelünk
Európában megcsökent, állami háztartásunk rendezetle-
nsége köztudomásra jutott, anyagi állapotunk meggyöngült.
Most ezen összegeket a mondott célra sokkal nehezebben
állíthatnók elő és talán kellő mérvben elő sem állíthatnók.

Nem lehet tehát a valuta rendezéséhez oly gyorsan
fognunk, mint a hogy jobb körülmények közt lehető lett
volna. Csak lassabban folytathatjuk azt, és későbbben vé-
gezhetjük be. Bizonyos átmeneti időszak tehát minden-
esetre szükséges. Ezen átmeneti időszak alatt is két elvet
okvetlenül szemünk előtt kell tartanunk. Egyik az, hogy
az országnak azon joga, melylyel egy önálló bankrendszer
meghonosítására nézve bír, folyvást sértetlenül, csunkitat-
lanul tartassék fel. (Élénk helyeslés a jobboldalon és a
középpárton.) A másik az, hogy ezen átmeneti időszak
alatt is az ország polgárai hitelszükségleteiről teljesen gon-
doskodva legyen, (Élénk helyeslés a jobboldalon és a kö-
zéppárton).

Emlékezik a t. ház azon határozatra, mely 1872.
febr. 21. hozatott, a melyben a miniszterium, jelesen a
pénzügyminiszter oda lett utasítva, hogy érintkezvén a
birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok
pénzügyminiszterével, azzal egyetértőleg készítsen törvény-
javaslatot a valuta rendezésének módjáról és terjeszse azt
a törvényhozás elé. Addig is pedig, míg ez megtörténhet-
nék, gondoskodjék az ország hitelszükségleteinek fedezé-
sére nézve.

A t. háznak ezen határozata következtében folytat-
tattak tárgyalások, nem a nemzeti bankkal, hanem a két
miniszterium közt. Voltak vegyes bizottsági tárgyalások,
váltattak több átiratok és némely fontosabb kérdésekre is
a két miniszterium közt létesültek megállapodások ugy a
valuta rendezésére, mint az átmeneti intézkedésekre nézve.
Nem gondolom, hogy a t. ház kívánja tőlem, hogy egy még
be nem fejezett tárgyalásnak részleteit a t. ház elé ter-
jeszszem, főképen most, midőn a miniszterium megváltoz-
ván, ezen tárgyalások is némileg új stadiumba léptek, és
általában azon véleményben vagyok, hogy befjezetlen
tárgyalások részleteinek időelőtti nyilvános discussio elé
hozatala, a mint nem szokásos más országokban sem,
könnyen a tárgyalásoknak végeredményét veszélyeztetheti.
Méltoztassék a t. ház meggyőződve lenni arról, hogy a
miniszteriumnak mindenesetre főgondja és ügyekezete a
bankkérdést a nemzet jogainak és érdekeinek szembentar-
tásával mielőbb megoldani.

Annyira is előrehaladt már az idő, hogy e tárgyalá-
soknak befejezése sokáig semmi esetre nem halasztható.
Eredménytel, vagy a nélkül, be kell ezen tárgyalásoknak
fejeztetniök és az egész úgy akkor a t. ház elé jövend,
melynek hozzájárulása nélkül az különben sem intéz-
hetik el, és akkor lesz, nézetem szerint az idő, a midőn a
t. ház itéletet mondhat ugy ezen tárgyalások fölött, mint
azok fölött is, kik ezen tárgyalásokat folytatták. (Élénk
helyeslés jobb felől és a középpártról.)

S o l y m o s s y Bálint köszöni, hogy a pénzügy-
miniszter megnyugtató sietett az országot, ő azonban az
adott választással egyáltalán nincs megelegedve. Ha, ugy-
mond, 1868-ban adatott volna e válasz, azt mondhatta
volna rá a nemzet, hogy hiszen még az alkotmányos aera
elején vagyunk, de ma, midőn hitelünk tönkre van téve,
ily válasz kielégítő nem lehet. Szónok az uszortörvény be-
hozatalát pénzügyi viszonyaink közepette megdondolatlan
elhamarkodásnak mondja s lehetőnek állítja az önálló jegy-
bank felállítását a valuta teljes rendezése előtt is, hisz
ugymond az osztr. bank is csak kényszerfolyammal áll
fen. Visszapillantást vetve a multkra, szomorú pénzügyi
helyzetünk főokát a kormány hétevi mulasztásaiban látja,
mít isten talán megbocsát neki, de a magyar nemzet soha!
— Most ugymond, minden nap drágább, mint ezeltőt hó-
napok és évek, s jöhetnek akadályok, melyek végképen
megkötik a pénzügyminiszter kezeit s hosszú időre lehet-
lenné teszik egy önálló magyar jegybank felállítását. Végül
kéri a minisztert, nyilatkozzék egész őszinteséggel, nem
áll-e azon a lapokban is többször felmerült állítás, hogy a
bankügyben bizonyos titkos egyezés s miniszteri előde
részéről bizonyos lekötő ígéret létezik. — Kéri a kérdést
tárgyalás alá venni.

G h y c z y Kálmán pénzügyminiszter szükségesnek
tartja válaszolni előtte szóló némely állítására. Ha ugy-
mond, némelyek oly reményeket csatoltak személyéhez,
melyeket ő nem képes megvalósítani, mondhatja, hogy az
illetők maguk csalták meg magukat, a midőn lehetlent
is feltételeztek róla. Igaz ugyan, hogy egy izben oda nyilat-
kozott, miszerint solidaritást mindenben nem vállal
miniszterisével, de akkor is kimondotta, hogy a b a n k k é r d é s a z, m e l y t u l a j d o n k é p i
r e s s o r t j á b a t a r t o z i k, s m e l y e r v o n a t k ö z l o g
a f e l e l ő s s é g e t m i n d e n k o r k é s z m a g á r a v á l l a n i.

Különbön ugy látja, hogy Solymossy nem igen tér el
tőle a dolog lényegét illetőleg; mert ő is beismeri az or-
szág számos bajait, valamint azt is, hogy a jegybank fel-
állítása most sokkal nehezebb, mint évek előtt, midőn

hitelünk érintetlen s anyagi helyzetünk kedvezőbb volt. Azt pedig, ugymond, előtte szóló sem állította, hogy a jegybank felállítását most lehetséges; mi okozta e helyzetet, nem keresi, elég, hogy e helyzet megvan s ö kénytelen meghajolni a tények hatalma előtt. A mit előtte szóló az adók behajthatlanságáról mondott, arra vonatkozólag megjegyzi, hogy ha így beszélnek az országban, természetesen bajos lesz az idén adót behajtani. A jegybank felállítását gátló titkos egyezsége vonatkozólag oda nyilatkozik, hogy olyanról tudomással nem bír. Azon szemrehányásra, hogy míg miniszter nem volt, ő is másképp vélekedett a bankügyben, erre ugymond, elő volt készülvén s ezért magával hozta a mult évben ide vonatkozólag tett hat. javaslatának másolatát, mely ugy hiszi ugyanazon elveket foglalja magába, a melyeket ő ma is vall.

Elnök felteszi ezután a kérdést: Elfogadják-e a ház a pénzügyér választást? A baloldal 20 tagja névszerinti szavazást kér, mi megtörténvén 440 igazolt képviselő közül 134 igennel, 77 nemmel szavazott, távol volt 228 képviselő, tehát felénél több; ehök nem szavazott.

Ezután az 1871. XXXI. t. cikk 24. §-ának módosításáról szóló tjavaslat 3-szori olvasásban egyhandulag elfogadtatott.

Napirenden van a keleti marhavész elleni intézkedésekről szóló tjavaslat folytatólagos részletes tárgyalása.

A 31—34. §§. változatlanul elfogadtatnak, a 35. §-ba betoldatik Szomjas J. azon módosítása, hogy „a tvtatóság első tisztviselője kijelöli egyszerűen a választóterület határait is.“ — A hátralévő 36—64. §§. s így az egész tjavaslat minden vita nélkül elfogadtatvan, az ülés 1 órákor véget ért. — Közelebbi ülés holnap d. e. 10 órákor.

Akiknek nem kell magyar bank.

A képviselőház mai ülésében Ghyczy Kálmánnak a bankkérdésben adott feleletét helyeselték a következő képviselők:

Balogh János, Battlyányi Zsigmond gr, Beöthy Ákos, Berényi Ferenc, Bésán Mihály, Bittó Aladár, Bihus Zsigmond, Brennerberg Nór, Bragányi Vincze, Bujanovics Sándor, Buzinkay Pál, Boltizár József, Csáky Tivadar gr, Csemeghy Károly, Csengery Antal, Csillag László, Czöbel Albert, Dálnoky Barna, Dániel Ernő, Dedinszky József, Deer Soma, Domahidy Ferenc, Erel Frigyes, Eötvös Károly, Ernusz Sándor, Eber Nándor, Erőy Adolf, Falk Miksa, Farkas Gyula, Fröhlich Gusztáv, Giczey Samu, Ghyczy Dénes, Ghyczy Kálmán, Goda Béla, Gorovo István, Halassy Gyula, Haller Ferenc gr, Harkányi Frigyes, Havas Sándor, Hazmán Ferenc, Hedry Ernő, Hegedűs János, Hodosy Imre, Hoffmann Pál, Horánszky Nándor, Horváth Döme, Horváth Lajos, Horváth Mihály, Huszár Imre, Ibrányi Lajos, Ivánka Imre, Ivánka Zsigmond, Jendrassik Miksa, Ivánovics György, Just József, Kajuch József, Kapp Gusztáv, Kasper Mihály, Kautz Gyula, Kálnoky Pál gr, Kármán Lajos, Kégl György, Korizmic László, Kubinyi Árpád, Kézsmárky Károly, Lejtényi György, Lészay Lajos, Liptay Béla br, Lónyay János, Lónyay József, Lukács Béla, Löv Vilmos, Madas Károly, Majos Pál, Majthényi Dezö, Mandits Tivadar, Matuska Péter, Máday Sándor, Molnár Aladár, Molnár Antal, Molnar Istvan. Muzslay Sándor, Nedeczky István, Nemesbeckzy Sándor, Nemes Péter, Oláh Gyula, Ottlik Géza, Paczolay János, Patrubány György, Pauler Tivadar, Péchy Manó gr, Petrovay Ákos, Podmaniczky Frigyes br, Pogány Károly, Pólya József, Pulszky Ágost, Pulszky Ferenc, Radocza János, Ráday Geleon gr, Rudics József br, Schmausz Endre, Schuller József, Simonffy Kálmán, Stoll Károly, Szapáry Gyula gr, Szende Béla, Szeiczey Ödön, Szentimrey Elek, Szurmiklós Pál, Széll Kálmán, Szilágyi Dezö, Szilvay Károly, Szitányi Bernát, Szilágyi József, Sztracsányi László, Szonda József, Szögyény László, Tavasz Endre, Trauchsfels Emil, Trefort Ágoston, Trajcsik Alajos, Urbanovszky Ernő, Urvary Lajos, Vargits Imre, Vass Sámuel gr, Vécey József br, Vízslóyi Gusztáv, Wächter Frigyes, Wodianer Albert br, Wodianer Béla, Zeyk Károly, Zichy Antal, Zmeskál Zsigmond, Zsedényi Ede, Apponyi Albert gr.

KÜLFÖLD.

Napi szemle. A német birodalmi gyűlés által elfogadott kötelező polgári házasság ellen a birodalom némely államai ellenzékét akarnak képezni, azok az államok természetesen, melyek régtől óta ugy ismeretesek, mint a világi és papi reactio fészkei, mint Bajorország, hol a király a művészetben dilettanszkodik, Wagner Richard karmesteri palczája alatt áll, a kormány és országgyűlés pedig többségében ultramontan, és Mecklenburg, mely mai napig is híres a botoztatásról és kis-zsarnok fejedelméről. A német birod. kormány, azt mondják, nem akarja az atyafiakat kényszeríteni s külön polgári házasságot szándékozik szabni a számukra, nemkötelezöt, hanem csak megengedettet (facultativ). Jó lesz még azoknak ez is.

A r n i m gróf és Bismark herceg közt teljesen töresre került a dolog. A sziléziai újság szerint Arnim nemcsak a konstantinápolyi követséget nem fogadja el, vagy nem kapja meg, hanem az államszolgálatból is végkép kilép és a magán életbe vonul vissza. A berlini börzselap is megerősíti ezt.

A franczia kormány keblében is nagy a viszály, még pedig must már a két fő, Mac Mahon és Broglie közt is kitört. Mac Mahon féltékeny kezd lenni viczekollegájára, miután ez többet beszélt magáról s csaknem nagyobb szerepet játszik mint Mac Mahon; Décazes herceg a külügyminiszter pedig még szítja Mac Mahonban e féltékenységet. Mert Décazes és Broglie közt szintén annyira megy már a meghasonlás, hogy nyíltan a két miniszter külön lapjaiban foly az éles polémia köztük, „La Presse“-ben és „Français“-ban.

Ily viszonyok következtése természetesen előbb-utóbb a kormányválság lesz és bordeauxi lapok szerint Décazes herceg ott közelebb ugy nyilatkozott, hogy e válság azonnal a nemzetgyűlés összeülésekor be fog következni. Décazes azt is mondá, hogy Mac Mahon szükségesnek tartja a nemzet köztársasági érzelmét ezentul nagyobb figyelmére méltatni. A legitimszták ki fognak lépni a kabinetből; ezek egyike Deppeyre már maga emlegette Toulouseban lemondását. Mind megegyeznek azonban a hírek abban, hogy Broglie csak csoda mentheti meg a bukástól.

Említettük, hogy a belg képviselőházban Frère

Orban megtámadta a kormány összes politikáját. A tegnapi ülésben, mint Brüsselből távirják, a pénzügyminiszter felelt e támadásra; azt mondá, hogy a nemzet legközelebb meg fog kérdezteni: kívánja-e a mostani politika megváltoztatását.

Igy kellene tenni minden kormánynak, midön politikájával nincsenek megelégedve.

Esti posta.

Spanyolországból az a nevezetes hír érkezik, ha igaz, hogy Don Carlos és Alfonz trónkövetők kibékültek; a Bourbon ház spanyol ágának két hajtása közti százados viszály, mely annyi szerencsétlenséget hozott ez országra, e szerint bevégezteték. Don Alfonz már meg is érkezett volna Cataloniába, hol üdvölvésekkel fogadták.

TÁVIRATOK.

Bécs, máj. 1. (Képviselőház.) A keresk. miniszter előterjeszté az osztrák északnyugoti és a délnémet-összekötő vasut egyesítéséről szóló törv. javaslatot. A pénzügyminiszter két tvjavaslatot ad be az államadóságra és az arany és ezüst finomtartalma vonatkozólag. A ház elfogadta az urakháza módosításait az egyházi javak megadóztatásáról szóló törvényen.

A zárdatörvény harmadik olvasásban jóváhagyatott, szinty a dalmatiai vasutról szóló.

London, máj. 1. Ma bankünnep van.

London, máj. 1. A parlament a pünkösdi ünnep miatt máj. 22-től jun. 1-ig elnapolja magát.

Páris, máj. 1. A nizzai képviselő letette mandatumát.

Bécs, máj. 1. (Hiv. zárlat.) Magyar földhitel 51, municipalis bank 23.

Madrid, máj. 1. Serrano tbnagy jelenti, hogy a hadműködés folyamatban van és a carlisták az ágyutüzlelést gyengén viszonzozzák. Tarragona, Aragon és Albacete tartományokban a carlista csapatok megverettek.

UJDONSÁGOK.

Május elseje hideg esővel köszöntött be, mely délutáni 3 óra tájban egészen megeredt s némileg szelidítette a léghőmérsékletet, pár órai esés után aztán kiderült megörvendettve legalább is a félévost; mert ma körülbelül ennyire tehetjük azok számát, kik mult teli drágább szállásaikat oda hagyván, a krach következtében olesőbbá lett újabb lakásokba költöztek. — Kora reggel mozsárdurrogások s katonazene ébresztett fel benűnket s az utczára lépve májusiakkal és zászlókkal, kendőkkel és tarkabarka szalagokkal tele aggatott zöld-galyas szeméthordó szekerekkel találkoztunk mindenfelé; mert tudnunk kell, hogy május 1-je kiválóan a szeméthordó szolgák ünnepe, legalább itt a fővárosban.

Az erzsébetteri új kioszk ma reggel 5 órákor nyitott meg katonazenével s a megnyitáson a borult, csipős idő dacára nagyüzimu vendégsereg gyűlt egybe. A renaissance modorban épült s izlessel ékített épület igen jó benyomást tesz a látogatóra. A kioszk 210 négyszögölyű tért foglal el, és pedig a magasabb középrész 52, a karzatok 10—10 s az oldalépületek 17—17 négyszögölyű; az épületet körülvevő terrasse 300-400 vendégnek ad helyet. A nagy terem tetőzetén sűrű alapon életnagyságban sorakoznak az oszlopokra emelt tükörzet közé a Psyche monadokörének alakjai, melyeket Teuchert csinos díszletekkel vett körül. A festmény-cyclust hatásosan fejezi be az Amor és Psyche lakodalmát ábrázoló tetőzetkép.

A „Kisfaludy-társaság“ szerdai ülése a rendesnél sokkal látogatottabb volt, mi azon reményre jogosít bennünket, hogy ha a társulat tagjai több buzgóságot mutatnak fel, nem marad el a közönség érdeklődése sem a gyűlések iránt. Ezuttal két széptani értekezés volt. Először P. S z a t h m á r y Károly Zichy M. husz képét ismertette, felmutatva a sokoldalúságot, melynél fogva bajos e jeles festézt határozottan valamely műfaj körébe osztályozni. A köztetszésre talált előadás után B e r c z i k Árpád folytatta Czako Zsigmondról írt művének felolvasását, s némi párhuza. mot vont Czako, Hebbel, lord Byron és Lessing között, majd a „Végrendeletet“ és a „Leona“-t ismertette, mely utóbbiban legerősebben domborul ki a drámaköltő egyénisége. G y u l a i Pál némi megjegyzései után a felolvasó pár pontjára — a titkár jelenté, hogy T u r u l F e r e n c z „T ü n d é r m e s é k e t“ adott be, továbbá az első hazai takarékpénztár ismét 200 frtot adott a társaságnak, végül, hogy S z i g l i g e t i E d e 300 frttal az alapítók sorába lépett.

Régiségeket, korszokát, téglákat fegyver darabokat találtak Székely-Udvarhelyen az egyszinezendő baromvásártér ásatásainál. A régiségeket a mérnök segesvári rokonához juttatta. Mivel ezekre leginkább a magyar muzeumnak lehet joga, szükséges volna, hogy a muzeum igazgató, az illetékes hatóság lépéseket tegyen, hogy a régiségek ne idegenítenessenek el, míg a nemzeti intézet nem nyilatkozott: hogy elég jelentékenyek-e a megőrzésre.

A lipótvárosi bazilika terveit, melyeket Ybl közelebb elkészített, tegnapi szemléltette meg a fővárosi bizottság. A rajzok a művészi egyetben lesznek közelebb kiállítva. Szakemberek 2 millió forintra teszik a felépítésre, belberendezésre s a kup feldíszítésére megkivántató költségeket. Most már a négy szögtorony készen van s hozzá fogtak az új kupolacsizplok talajának egyengetéséhez, valamint érdekes kísérletek tételnek az alkalmazandó czeimenttel. — Ybl általában a legkitünőbb építési anyagokat akarja alkalmazni s kísérleteket tesz a téglák keménységével is. Megemlítjük még, hogy a négy szögtorony is kupolát nyer, s a bazilika terrasse-val véteik körül. A kupola nagy keresztje 52 öl magasságban fog állani az utczafelszín fölött.

Általános munkás-kórház. Tegnapelött munkás-

küldöttség felkérte gróf Szapáry belügyminiszter urat, sziveskedjék azon emlékiratra, mely már a mult év septemb. havában a kormánynak átadott, határozatot hozni. A küldöttség azon értesítést nyerte, hogy még akkor azonnal felkérte a városi hatóság véleményadás végett. A küldöttség erre a városháza ment, és itt félnapi keresés után rájutott, hogy már a tanács is pártólólag határozott ez ügyben, sőt hogy a városi főorvos az általános munkás-kórházat egy ugy községi, mint társadalmi szempontból közhasznu intézetnek tekinti. Ily körülmények közt ez intézet felállítását biztosítja van.

A román vasuti csatlakozás tárgyában az új „Presse“ szerint megkezdődött a tárgyalás a magyar kormány s az oláhországi biztosok közt. A magyar kormány, mivel az orsovai csatlakozás által a keleti vasut jövőjét veszélyeztetve látja, csak oly feltét alatt kész elfogadni e csatlakozást, ha az a t ö m ö s i kapcsolat létrejötte után csak öt év mulva nyitják meg.

Rövid hírek. **Diszalbumot** nyújtottak ma át a magyar kiállítók gr. Zichy József miniszternek és b. Orczy Bélának a bécsi magyar kiállítási bizottság elnökének. — **A német burschenschaft majmai** a budapesti műegyetemi „H u n n i a“ cz. társulattal alakítottak. — **Kéménytüzek** voltak tegnapi 3. dob utca 21. és a Rákosárók u. 11. sz. házaiban. — **Az országos honvédség-egylet** f. hó 3-án d. e. 11 órákor az országban közgyűlést tart. — **Budapest népeisége;** a lefolyt heten (apr. 19—25) elve született 286 gyermek s elhalt 260 egyén. — **A gyakorlati hajózást** tárgyaló mű tervének legjobb programjára kitűzött 400 frt díjt Rapaich Richard a dunagözh. társ. kapitánya nyerte el. — **Az egyesült főváros első költségvetése** máj. 16. és 18 s köv. napjain kerül tárgyalás alá. — **Öngyilkossági kísérlet** vitt véghez tegnapi S. énekesnő a „Corso“ kávéházból szerelmi bu miatt. — **B. tőzsdealkusz** család és több adósságcsinálás után néhány nap előtt eltűnt. — **A csavargatók** máj. 1-én kezdve reggel 6 órától esti 9-ig közlekednek. — **A Magyar könyvszet** kiadását szándékozza Aigner L. könyvkereskedő s felhívja a magyar írókat 1800—1870 években megjelent műveik címének beküldésére. — **A közmunkatanács** 313 db. vas favédkosarat engedett át a fővárosnak a kerepesi boulevardra, darabját 12 frt 30 krral.

Törvényszéki csarnok.

(Egy halálítélet leszállítása) foglaltatott a kir. táblának egy ma kihirdetett ítéletében. S z i v ö s János városi poroszló, ki saját, habár törvénytelen gyermekét éjjeli időben a soroksári dunaágba fulasztá, hogy annak ellátásáról ne kelljen gondoskodnia, a pesti fenyítő törvényszék által k ö t é l á l t a l i h a l á l r a ítéltetett. A királyi tábla ezen büntetést hat évi börtönrre szállítá le. A vádlott és a kir. ügyész a legfőbb ítélőszékhez felebbezték.

(Megesalt szegények.) H o f f e r Dániel tavaly több szegény embernek, leginkább vasuti munkásoknak Nyitray banküzlete által kibocsátott ugynevezett részletleveleket adott el különféle sorsjegyekről, az első, valamint a következő havonként fizetett részletösszegeket felvette ugyan, de azokat a bankháznak nem szolgáltatva be, hogy a szegény emberek pénzüket elvesztették. Hoffer ma egy évi börtönrre és kártérítésre ítéltetett.

Közgazdasági értesítő.

Terményüzlet. Ma ismét csekély volt a vételkedv szinty mint a kínálat, és a forgalom jelentéktelen, az árak nem változtak. Hivatalos jegyzés nem történt.

Határidőre történő vételeknél az árak leszálltak, őszi búzánál egész 15 krral, zabnál 5, tengerinél 5—7¹/₂ krral.

U s a n c e buza tavaszra 8.40—8.45, szept.—októberre 6.92—6.95.

Magánjelentés szerint: B u z a elkelt mintegy 10,000 mázsa; szept.—okt. 300 m. 5.92¹/₂.

R o z s üzletellen.

Á r p a 6500 mérő oláh, tavaszra 3.65 kr 72 frt.

T e n g e r i, kész változatlan, határidőre bágadt, elkelt 30,000 mázsa. Bánáti máj.—jun. 4.87—4.85—4.84.

Z a b 5000 m. tavaszra 2.70; 10,000 m. jun.—juli-usra 2.85 kr 500 fontja Győről.

Áru- és értéktőzsde. Árukban semmi változás.

Értéküzlet jó kihírek folytán ma kedvezőbb, bankpapirok keresettek s árfolyamuk emelkedett.

Vasuti kölesön 92.50, jutalékjegy 74.50.

Bankok: municipalis 25.50, m. hitel 133—134, földhitel 49.50—50.75.

Helyi bankok: tak. s hitel 46.75, tisztv.-hitel 43, fővárosi takarékpénztár 152, lóvasut 265—267.

Malmok: I. budapesti 650, molnárók s sütők 226.

Ganz és társa 275. Schlick 138, pesti biztosító 48.

Valuta s devise változatlan.

Ezüst 106.—106.50.

Időjárás. Az eső megindult, hideg enyhült, hófok: + 6.6, légnymomás leszállt 751.1-re, ész. szél enyhült 2 fokra. E s ő t jelentenek Sopronból h a v a t T r e n c s é n b ő l.

Nemzeti színház. Szombaton május 2. „Romeo és Julia“ opera 5 felv. Gounodtól. Vasárnap máj. 3. „A ripacsos Pista dolmánya.“

Várszínház. Szombaton (bérletszünet) „Az erdő szépe“ dráma 5 felv. Vasárnap „Tudtán kívül kém“ és „Tűz a zárdában“ vigj.

Simonyi Ernő, Moesáry Lajos, főmunkatársak: CSÁVOLSZKY LAJOS, felelős szerkesztő.

28. szám

Kiadó hivatal
muzeum-utca

Előfizetési ár

Egész évre . . . 16 ft. Negy
Félévre 8 ft. Egy

A lap szétküldésére vonatkozó előfizetési pénzek és hivataltaliban

Bud

Államháztartás két rendbeli kimutása hoz.

Az első kimutás bevételei 18 végig; a második az időtartam alatt

A hivatalos kimutás bevételei ez első k e v e s e b b, min hiány legnagyobb r taljuk.

Az 1874. évi adóknál 17.381.976 eredmény csak 108 igy csupán ezen egy leges eredmény közt fél krra megy.

Igaz, hogy az ben, midőn a gazda het, mindig nagyobb ma alig kecsgethet

Először, mert pasztalás bizonyítja be az elmúlt évnegy még is oly messze daczára azon semmi melyet az állam a ségtelen jele annak, ladta a polgárok ad

De hát valjon év második felében ismeri a termés áll A ország melyik r remény azzal kecsé képes lesz megfiz reasó adóját, de h termésnek mely ág bíztná a gazdát? tönkre tette a szárá pénzelést pedig hat

S ez a második rithatjuk magunka bevételei az év mint voltak az első

Az egyenes a mény az előirányz déknél, az államj

A sőjövődék 12,738 frt 75 kr. frt 33 kr. Tehát mult év első évneg lenebb a jelen év 1873-ik év első n az állam többet, n

Hasonló az nél. 1.101,531 mint előirányozva mint az 1873-dik megdöbbentőbb.

vagyunk képesek évhez képest is mi Mig az állam kiadásai derekas az elmúlt első év

kevesebb a jövőd s mindezek daczá többet, mint azt a kiadás több Il arra, hogy áll egyensúlyt.

Orsz. k e r e n c z e l l e m e n t e l m i b i hogy a birói zárla zéssel elrendeltet ezen végzést késő zavarba jöttek h